



FOTO: Michaela Kostková

Némethová: Čitateľov máme čoraz viac

Marec je mesiac kníh a knihy sú s človekom úzko spojené aj v digitálnej ére. Našťastie. Je to tak aj vďaka ľuďom, ako je Viera Némethová. Metodička Miestnej knižnice Petržalka pripravuje rozmanité programy a prináša jasné dôkazy, že literatúra nám má stále čo ponúknuť.

ROZHOVOR Pracuješ ako vedúca knižnično-informačných služieb a metodička, si jeden z pilierov knižnice. Ako vyzerá tvoj pracovný deň?

Začína sa približne o pol deviatej. Moja práca spočíva v koordinácii podujatí, projektov, akcií, výstav a služieb pre našich čitateľov. Som k dispozícii svojim kolegom na desiatich pobočkách knižnice, koordinujem ich prácu, spravujem webovú stránku, starám sa aj o tú facebookovú, odpovedám na maily čitateľov a našich partnerov, a rôzne iné veci. Nie je to práca odvetdy dovtedy,

pretože podvečer a večer máme zase rôzne programy, ktoré moderujem a koordinujem. Petržalská knižnica má tri svoje pobočky otvorené aj v sobotu, keď nás navštevuje veľa ľudí, ktorí si nevedia nájsť čas na knihy cez týždeň. Vtedy ma nájdete aj za výpožičným pultom, takže nestrácam ani priamy kontakt s ľuďmi.

Ako metodička pripravuješ zaujímavý program pre rôzne vekové skupiny. Na čo sa najviac zameriavaš?

Vždy sa snažíme o čo najväčšiu rozmanitosť, pretože naša cieľová skupina nie je striktno definovaná.

Naše akcie sa delia na podujatia pre organizované skupiny – škôlky, základné a stredné školy – a na podujatia v popoludňajších a podvečerných hodinách, medzi ktorými sú komunitné akcie ako napríklad kurz angličtiny a filatelistický krúžok, ktoré vedú naše skvelé dobrovoľníčky. Niekoľko rokov vediem knižný klub, ako jedna z mála knižníc na Slovensku robíme biblioterapiu, organizujeme besedy, čítačky, prednášky, koncerty, podujatia pre mamičky s deťmi a s mojím kolegom Andrejom robíme aj cestovateľské prednášky pre seniorov v Dome tretieho veku na Poloreckého ulici.

Mimochodom, len nedávno som do knižnice zaregistrovala 96-ročného pána. Mal záujem o službu vypožičiavania audiokníh. Pri rozhovore s ním som zistila, že prekladal do slovenčiny Nietzscheho.

Tvoj vzťah ku knihám je povestný. Aký druh literatúry preferuješ?

Aj ja som si prešla rôznymi čitateľskými fázami. Na vysokej škole som zistila, že mám veľké resty v knihách, ktoré patria k literárnemu kánonu, tak som to začala postupne dobíhať a trvá to dodnes. V posledných rokoch

však preferujem knihy situované do súčasnosti a napísané štýlom, ktorý možno naozaj považovať za beletriu, za to krásne písanie. A tá krása sa dá nájsť v každom žánri. Kniha je vtedy knihou, ak ju napíše človek, ktorý má čo povedať a vie, ako to povedať.

Aj z knižných textov cítiť, či boli alebo neboli vytvorené zištné, pre zmluvu, ktorá zaväzuje, ako vynútené pokračovanie komerčne úspešnej knihy, autorské vykrádanie samého seba, jedného námetu či typu postáv. Ploché blábolenie ma nezaujíma.

Mám veľmi rada európsku literatúru – talianskych, maďarských, poľských, českých, ruských autorov. Hoc patríme do tohto priestoru, európska literatúra je pre nás veľká neznáma a platí to aj pre literatúru našich bezprostredných susedov. Zároveň som vďačná, že v poslednom čase sa k nám dostali vďaka veľmi dobrým prekladom aj ázijské tituly. Medzi čitateľmi síce kralujú severskí autori detektívok, ale od autorov daného regiónu poznáme aj krásne detské knihy, historické príbehy či iné žánre. Fascinuje ma literárny minimalizmus, skvelí poviedkari, majstri príbehov, na ktoré netreba stovky strán. Ak mám byť konkrétna, sú to najmä tituly z vydavateľstva Inaque, edície Pandora, ktorá predstavuje mnohokrát neprebádané zákutia ženskej duše.

Ako si sa dostala k práci v petržalskej knižnici a prečo si sa rozhodla práve pre ňu?

Patrím k štvrtej generácii Petržalčanov v našej rodine. Už ako malá som chodila do knižnice v starej Petržalke, kde pracovala pani knihovníčka, ktorá sa oveľa neskôr stala dokonca mojou kolegyňou. Keď sme sa s manželom presťahovali v roku 1997 na Wolkrovu ulicu, jedna z prvých vecí, ktorú som si tam našla, bola knižnica. Sídliť sa stále sídli na Vavilovovej. Spomínam si, že keď som tam išla prvý raz, stratila som sa. Nevedela som rozoznať, v ktorom paneláku bývam.

Študovala som na jedinej škole pre knihkupcov na Slovensku, na vysokej škole potom učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov. Robiť v knižnici bol môj celoživotný sen. Po materskej dovolenke s tretím synom som si dala prihlášku do Miestnej knižnice Petržalka, kde bolo práve voľné pracovné miesto. Nastú-

pila som tam v roku 2009 a v marci 2010 sme otvárali pobočku na Prokofievovej, kde som sa stala vedúcou a dodnes je to pre mňa druhé najobľúbenejšie miesto na svete, hneď po mojom byte s rodinou.

Na rôznych miestnych podujatiach propaguješ aj literatúru spojenú s Petržalkou a Bratislavou. Je o ňu v pobočkách miestnej knižnice záujem? Ktorú by si odporučila?

Už osem rokov pripravujeme v našej knižnici výstavu o dejinách Petržalky, v čom som sa absolútne našla. Som veľmi rada, že som mohla vstúpiť do spolupráce s docentom Ľubošom Kačírkom a s jeho kolegami a študentmi z Katedry etnológie a muzeológie na FiF UK a že sme mohli spoločne zháňať dobové artefakty, predmety, obrazový materiál viažuci sa na Petržalku. Sama som

Fascinuje ma literárny minimalizmus, skvelí poviedkari, majstri príbehov, na ktoré netreba stovky strán.

prispela niekoľkými fotografiami z môjho rodinného archívu, svojimi spomienkami, spomienkami mojej mamy, susedov a známych. Ľudia sa o históriu Petržalky zaujímajú, túžia sa o nej dozvedieť viac. Dobrým príkladom je aj kniha *Spomienky Staropetržalčana*, ktorú napísal pán Gušafik. Fascinuje ma, keď ľudia o sebe hovoria ako o Petržalčanoch, hoci tu bývajú len 5 – 10 rokov. A tí, ktorí sú tu 20 rokov, hovoria o sebe ako o starých Petržalčanoch. Nenarodili sa tu, no cítia, že sú tu doma. Ich snaha dozvedieť sa o tomto priestore viac je vlastne o to krajšia, že odtiaľto nepochádzajú.

Históriu Petržalky sme prezentovali širokému publiku, od seniorov po deti predškolského veku, čo bolo zlaté. Dobrú skúsenosť mám rovnako so staršími žiakmi – zaujímali sa, pýtali, boli prekvapení. A veľmi nám pomohli dobové fotografie. Vďaka výstavám som zároveň stretla množstvo skvelých ľudí. Napríklad chlapcov z Klubu priateľov mestskej hromadnej a regionálnej dopravy, alebo Jána Čomaja, autora knihy *Petržalka – Engeran – Liegfalva*. Rada spomínam aj na špičkového kaskadéra Gustáva Kyselicu, ktorý priniesol so sebou plnú krabicu fotografií, celý svoj archív. Je autorom nie veľmi známej, ale parádnej knihy *Kaskadér*, kde prvú polovicu tvorila

všelijaké príhody zo starej Petržalky, z okolia Matadorky, dnešného Petržalského cintorína, Vilovej ulice, ako ju dnes nepoznáme. No a rada by som spomenula aj publikáciu *Engeran – Zabudnutý príbeh Petržalky*, ktorá rozpráva o histórii pracovných táborov a väznených ľudí a obsahuje obdivuhodné materiály z celého sveta.

Pri pobočkách miestnej knižnice ešte ostávajú. Čím sú jednotlivé pobočky výnimočné a prečo sa práve tie petržalské oplatí navštevovať?

Po roku 1990 viedli našu knižnicu traja riaditelia – pán Jozef Pavelka, pán Ernest Húska a v súčasnosti je to pani Katarína Bergerová. Každý z nich sa snažil v čase svojho vedenia urobiť výhodu z toho, že máme desať menších pobočiek bez veľkej centrálnej budovy. Tie pobočky sú rozložené skoro po celej Petržalke,

sú ľahko dostupné, ku knihám netreba cestovať, a my naozaj tvrdo pracujeme na tom, aby sme mali kvalitný knižný fond. Musím povedať, že

našmu zriaďovateľovi vždy záležalo na tom, aby sme sa v nákupe kníh a v realizácii podujatí pre čitateľov nemuseli obmedzovať. Takisto som veľmi hrdá na ľudí, s ktorými pracujem, pretože sú odborne zdatní, milí a cítia z nich tú správnu človečinu. Verím, že to tak cítia aj naši čitatelia, lebo medziročne nám stúpa ich počet aj počet knižných výpožičiek.

Vieš nám prezradiť, aké plány máte na tento rok? Na čo sa môžeme tešiť?

Plány nám nepredvídané skrížil koronavírus, takže sme museli marcový festival Prebuď sa s knihou preložiť zatiaľ na neurčito. Pozývam však všetkých na projekt Počúvadlo, ktorý bude rozdelený na májové a októbrové stretnutie. Ide o päťhodinový program, kde sa strieda čítanie z diel súčasných slovenských i svetových autorov s hudbou. Pre májové stretnutie sme pripravili aj autorské čítania spisovateľov, ktorí postúpili do užšieho výberu nominovaných na ceny Anasoft litera 2020. A aby toho nebolo málo, po celý čas budú môcť návštevníci podujatia súťažiť o vynikajúce knihy. Sme radi, že túto akciu môžeme

prípravovať s finančným príspevom Fondu na podporu umenia.

Organizovala si toho už veľa, ale do všetkého sa vždy znova púšťaš s inšpiratívnym nasadením. Čo považuješ v rámci svojich aktivít za najväčší úspech?

Možno by som to nenazvala úspechom, ale teším sa, že dokážem v knižnici pracovať s dvomi skupinami ľudí, s ktorými to ide zvyčajne trochu ťažšie. Jednou z nich sú tínedžeri. Pred tri a pol rokom sme pre nich pripravili projekt Nebojme sa povinného čítania. Tvorili sme ho so zámerom zodpovedať na to, na čo sme sa pýtali aj my, keď nám kedysi strkali pod nos knihy povinného čítania. Snažíme sa s tínedžermi veľa rozprávať, motivovať ich k diskusiám a zároveň ich pozorne počúvame. Usilujeme sa hľadať rôzne prepojenia povinnej literatúry na súčasný svet, v ktorom mladí ľudia žijú, na popkultúru. Napríklad taký starý dobrý Sofokles – témy, ktoré rieši vo svojej *Antigone*, sú v mnohých ohľadoch podobné tomu, čo žijeme dnes a čo rieši súčasná ulica, médiá, sociálne siete... Snažíme sa celú debatu moderovať, no iba zľahka, aby sa tie decká dopracovali k výsledkom predovšetkým vlastnými silami. A treba povedať, že každé to stretnutie je jedinečné. Často sa ukáže, že tínedžeri nie sú zvyknutí diskutovať a ostávajú zaskočení, že sa ich vôbec niekto pýta na názor. No vedia byť aj otvorení a živo reagovať.

Druhá vec, ktorú by som chcela vyzdvihnúť, je sedemročná práca na biblioterapii pre ľudí s psychickým ochorením. Ide o spoluprácu s petržalským domovom sociálnych služieb Most na Haanovej ulici. Ich klienti sa prihlásili do projektu Knižkovo, v rámci ktorého sa každý mesiac rozprávame o nejakej knihe. Cieľom je, aby sa títo ľudia viac otvorili, aby dokázali diskutovať v skupine, počúvať sa a rešpektovať. A aby vedeli, že naša knižnica je otvorená pre všetkých. Musím povedať, že sama som pri nich za tých sedem rokov ľudsky vyzrela a niektoré veci vnímam inak ako pred týmto projektom.

jk

(POZNÁMKA REDAKCIE:

V rámci opatrení proti šíreniu koronavírusu boli všetky pobočky Miestnej knižnice Petržalka zatvorené.)